

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI, ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	5	frt. —	kr.
Felévre	2	frt 50	kr.
Negyedévre	1	frt 25	kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK

hetenként egyszer, vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kényes utca, 175 szám hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KIADÓHIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

„Nyiltér”-ben egy sor 1000 kr.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Egyes szám kapható Szikés Antal könyvkereskedésében.

Szervezzünk városi dalárdát.

Ezelőtt . . . már vagy két évtizede fönt a Kárpátoktól le az Adriáig harsogtak a megyei — köztük a szarvasi — dalárdák lelkes dalai. Hová tűntek azok az idők? Varázsoljuk őket vissza. Az a magasztos szellem, mely megfonta városunk akkori buzgó polgártársai számára az elismerés babékoszoruját, ébredjen fel újból, keltsen érdeklődést a tapasztalható közönyösséggel szemben. Az élet oly szép! Oly édessé lehet azt tenni! Miért mondunk le tehát a lélekemelő, hasznos szórakozásokról? A barátság, szép egyetértés miért nem érvényesülnek, miért nem öltenek alakot, miért nem nyernek határozott kifejezést városunk nemeskeblű közönségében? Elégé komoly az élet a maga valóságában. Kivesszük belőle a keserűség adagát, az édes perceket meg elszalasszuk? Bizony megérdemljük, ha nem teszünk ellene. Ugyan ki is törődjék hát velünk, ha önmagunkat elhanyagoljuk? Társadalmunk beteges. A mint már volt is alkalmunk kifejteni e lapokban sok ember előtt, ki hivatva volna a közjó érdekében áldozni, a főczél anyagi, a szellemi, az erkölcsi elmaradhat. De ha ez nem változik, hova jutunk? Kivételkőzve minden emberies érzetből, társadalmunk egy sivataghoz lesz hasonló, melyet meglátogatnak az élő természetet irtó elemek s hol oly gyér az üdítő oáz.

Talán az alkalmas helyiség hiánya szorítja össze a cselekvés rugóit? De ha már oly nehezen tud létesülni a közös óhaj, ha már a makacsság szirtjétől visszapattan a legjogosabb kérelem, ne engedjük, hogy nemes érzelmeink ne nyilatkozhassanak, hogy társadalmi életünk a tudatlanok nyomása alatt sinlődjék. Elvégre is kell, hogy a nemes érzelmek, a műveltség győzedelmeskedjen az önzés, a műveletlenség felett. Talán e kifejtendő buzgalomunk áldozatra bírja majd a legkonokabb közbirtokost is s hozzáférhetőbbé teszi, mint eddig volt.

Ha tehát a közbirtokosság közcselekedő előmozdításáról hallani sem akar — a mi nagy baj ugyan — azért ne ejtsük el az életrevaló eszméket, hanem inkább tegyük meg érdekükben a tőlünk telhető.

Hányszor rendezne a nőgyelet hangversenyeket, tánczcsal egybekötött előadásokat. Amult ülésen a casinó is elhatározta az ilyen előadások rendezését könyvtára javára. A főgymnasium tanár kara hányszor lépett volna összeköttetésbe a nagy közönséggel, hogy előadásokat rendezhessen a tanári nyugdíj alapra s még számtalan intézményt említhetnék, mely mind a közönség hasznos szórakoztatásával szeretné növelni alaptökéjét s kiadásai egy részét ily jövedelmekből fedezni. De hová forduljanak mind ezek? Nemcsak hogy az arravaló helyiség hiánya gördít akadályokat ily törekvések

elő, de még a műsor megszerkesztése is oly sok nehézséggel jár, hogy a rendező kénytelen a kivihetlennel felhagyni. Sokszor nagy temetésknél, nagy ünnepeken a templomban a dalárdára nagy szükség lenne. Ha nincs ilyen városunkban, azt utolsó pillanatban összcsapni vajmi nehéz. Arra nem vállalkozik senki.

Egy állandó dalárda segitene mindeme bajokon. Ez rendelkezésre állana a jótékonyosság gyakorlására bármikor.

Ha a barátságot szilárdítani, társadalmi életünket élénkíteni a jótékonycélokat szolgálni akarjuk, ne szalaszszuk el a kínálkozó kedvező alkalmat. Míg csak egyesek külön-külön foglalkoznak társadalmi életünk emelésével, addig az erőtlenség lankasztja őket. Ha már testületé tömörültek, fokozott tevékenységre lesznek képesek, a kölcsönös lelkesedés nem engedi többé elenyészni a megindult mozgalmat s akkor aztán elmondhatnók, hogy szebb jövő kezd derengeni társadalmunk borus láthatárán.

Nincs okunk nagy anyagi áldozatoktól tartani. Városunk zene kedvelő tanítói, ügyvédei, tanárai, iparosai stb. csak szentelhetnek hetenként egy-két órát ily összejövetelekre a nemes cél érdekében?

Reméljük, hogy főgymnasiumunk most beállított zenetanára, ki mind a zene technikai egy a szellemi részében kiváltkép mint jeles

TÁBOZA.

D a l.

Mondd csak, miért, hogy bármerre néz szemem
Read esik minden tekintetem?!
Síró szellő suttogása,
Vad viharok tomboló zúgása
Minden, minden
A te képed juttatja eszembe,
Kedves lányka, szívem szép szerelme!

Kora reggel bájós madár-ének,
Szent varázsa nyári holdas éjnek
Alkonyatkor, a nap ha lenyugszik,
Zivatarban éji tűz, ha pusztit,
Minden minden
A te képed juttatja eszembe,
Kedves lányka, szívem szép szerelme!

Ott vagy, édes minden kis fűszálban,
Galambisírás - fájó zokogásban
Mindenütt vagy: a földön, az égben,
Téged látlak álomban és ébren,
S mégis, mégis
Tiltva mért van átölelni téged,
Mindörökre egyesülni véled.?

VARGA JÓZSEF.

ÉLETRÉGÉNY.

(Egy hölgy naplójából.)
Közi: Valaki

Kedves barátném! Megigértém ismeretségnünk s czezel egyszerre kezdődött barátságunkkor, hogy leirandom néked élettörténetem némely nevezetesebb mozzanatait, im igéretem bevaltasául fogadd naplóm eme kivonatait, mely gyermek éveim leírásával kezdődik. Ismered kell előbb a boldogságot, mely életemet oly édessé tévé, hogy későbbi boldogtalanságomat annál inkább fejtud fogni, át tudd érezni. — Bocsáss meg, ha e halvány vázlatban itt-ott hiányokat találsz, s kellő összefüggést hiában keresnél; de gondold meg, hogy íródom nem vagyok s ily helyzetben megszűnik az ész rendszeres működése, megszűnik olykor az emlékezés is, s csak a fájó jelent érezzük, ez uralg egész valónkon.

I.

A hely, hol először láttam a napot felkelni, a sokak által egyhangúnak nevezett, — de nekem annyira szép, annyira kedves — magyar alföld egyik kis városa; az alföld, e nyitott könyv, mely kitarva áll előtted s a képzelődésnek helyt alig engedve, szabadon olvashatsz tárt lapjairól; e síkság, melyen a délibáb üzi tündér játékaikat! . . . Oh kedves Paulám, e föld oly kedves, mondhatnám szent előttem; talán azért mert ez szülő földem, mert gyermekkorom legboldogabb napjait itt éltem át, melyekre visszagondolnom egyedüli élvezet, mely nekem rozsakat nem, csak töviseket termelt! . . . Oh miért is, hogy mig mások oly boldogak, oly elégedettek, addig egyeseket oly erővel sújt a sors mostoha keze! . . .

Szüleim — s erre büszke vagyok — a városka legtekintélyesebb polgári osztályából valók s köztisztet és szeretetben részesülnek. Engem s testvéreimet bálványozásig szerető s mindent elkövettek, hogy a

boldogság rózsáit számunkra tövisek nélkül szerzhessék meg; mit tehetnek ők róla, hogy egyik gyermeknek rózsát nem, csak tövist nyújtott a végzet! . . .

Az év leggyönyörűbb két hónapját szülőim közeli pusztai birtokán szoktuk volt tölteni, ezen időszak jöttét mindig sóvárogva vártam s kétszeresen örültem most annak jöttén, oh mert utánan elkelle hagynom azokat, kiket annyira szereték.

Hogy az időt annál vigabban tölthessem, két hasonló barátnőmet is kihozták szülőim.

Tudhatod, kedves Paulám, hogy a tizenkét éves gyermek-lánykák mily érdektelen s még is mily érdekes mulatságokkal töltik idejüket, mert hiszen te is voltál boldog gyermek!

Egyszer magunk valánk hon öreg dajkám felügyelete alatt s a lak előtti gyepmagon kézimunkával foglalatokodtunk; én atyám névnapjára himeztem valamit, barátnőim kötöttek; midőn feltekinténk, egy cigány nő fekete arcát láttuk reánk mosolyogni, ki csakhamar szerencse-mondását ajánlá. Mi gyermekes kíváncsisággal álltuk körül a mosolygó csalót s elhatároztuk, hogy magunknak jóslatot mondatunk.

Beszélt sokat, de mi figyelmemet leginkább lekötté az volt, hogy óvakodjam egy magas, szőke ifjútól, mert ez — habár én is szeretni fogom őt, ő is szeretni fog engem — szerencsétlenné teend. Mi gyermekek valánk, a szerelmet ugyszólván nevérol sem ismervén, jót nevéttünk a jóslaton s másnap már felledve lett volna előttem a jósnő jóslatával együtt, ha barátnőim folytonosan nem emlegetik a magas szőke ifjút, ki szeretni fog, s még is szerencsétlenné teend! . . .

E csekély körülményt csak azért említem fel, hogy láthasd, hogy olykor a véletlen minő szerepet játszik az életben, mert e jóslat valóban teljesült.

Tizenkét éves valék, midőn az első könnyeket fa-

compositóe kitűnő nevet vivott ki magának s ilyen dalárdát, hol eddig működött, már szervezett is s kiről hazánk legjelesebb zenészei a legnagyobb elismeréssel szólnak, nem fog vonatkozni élünkre állani s alakulandó dalárdánkat arra a polczra emeli, melyre az a 70 es években jutott.

Itt a kedvező alkalom, ragadjuk meg, siker tekintetében magunké a felelősség. Nem hiszem, ha most nem, valaha majd létesüljön.

Alljunk össze s teremtsük meg a szarvasi dalárdát!

K. E.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

a

„SZARVASI LAPOK“

Vik évfolyamára.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr

Félévre 2 frt 50 kr.

Negyedévre 1 frt 25 kr.

Gyűjtőknek 5 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „Szarvasi Lapok“ kiadóhivatala.

Levelezés.

Szarvas, 1888. febr. 8.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Felette nehéz munka ez a bál referáda. A mulkor egy néhány hölgynek a népköri bál alkalmával kifeledém a névsorból nevét, nem is méltóztattik elgondolni, minő nagy nehezítés támadt belőle. Pedig miként Szerkesztő ur is megjegyezte, a nevek az illető lapból inkább a szedő gyerekek borszantó hanyagságából, mint az én feledékenységemből maradtak ki.

De csak most veszem észre közeledünk a farsang vége felé. S csodálatos! A fővárosi és vidéke lapok a béke, háboru, osztrák-magyar-német szövetség eszméjének magyarázata mellett, milyen szívesen engednek tért a Karneválnak a farsang e szeszélyes királyának.

Még is kell a farsangban valami vonzónak tenni

mely iránt az ifjúság oly éleken köti magát. Karnevál végig köszönti az egész világot, beléje olja a jó kedvet kipírulnak az arczok, és kezdetét veszi a mámorító édes tánc. Kitárulnak a táncszobák szárnyas ajtai, csillog a vakító fénytől kaprázatos díszítés, a mulatozók inceselkedő serege föl s alá hullámlik miközben a zene ütemes hangjai táncra hívják az ifjúságot* — ezavakat olvasam egy lapban a minap.

Csak malassunk. Hiszen ráfér az emberre, egy kis bujfelejtő szórakozás. Egész esztendője ugyanis olyan, az embernek mintha csupa nagypéntekből állana.

Mi szarvasiak eddig elé nem panaszkodhatunk a farsangi mulatságokat lehetőleg, mert volt bál is elég s egy jól sikerült táncmulatság*.)

Üdöbhi alatt értem a szarvasi ifjúság által f. hó 4-én rendezett jótékony czélú táncmulatságot. Erre óhajtanék reflectálni.

A mi a táncszobák szárnyas ajtait itt illeti — hallgatók úgy az anyagi sikeréről is. Az ifjúság magammal együtt minden elkövetett, hogy e mulatság az idei farsangi mulatságok díze és eszeje legyen s hiszem az sikerült is elérnünk.

Jó kedv, derűség sugárzott a mulatozók arczaiból a mi mindvégig egész a reggeli órákig megmaradt. A rendezők is mindent elkövettek, hogy ne legyen mi tekintetben sem panasz s jó cigány is játsza a talp alá valót. Különösen a hölgyeknek, nem lehet panaszuk ez alkalommal igen sokat táncolhattak, az előző szokásoktól eltérőleg hölgyek jelentek itt kisebbségben.

Megjelentek: Asszonyok: Barany Meklóné, Dr. Fuchs Eténé, Dr. Haviár Gyuláné, Kovács Sandorné özv. Konez Zsigmondné, Kresmarik Józsefné, özv. Küley Adolfné, Medveozky Józsefné, Marsal Sámuelné, Nyacsik Sommané, özv. Paál Józsefné, özv. Potoczky Elekné, Szenes Elekné, Szendy Györgyné, Stein Janosné Zlinszky Isváné, Leányok: Bácskai Paszauer Sarolta, Kresmarik nővérek, Kresmer Irén, Konez nővérek, Mázor Jolán, Mázor Nelli, Potoczky Mariska, Szenes nővérek, Verner Lujza (Csabacsüd).

A mulatozók reggel is jókedvvel tértek haza. A mulatság a helybeli „óvoda és polg. leány iskola javára“ rendeztetett, s a felülfizetések mi 38 frotot tesz ki, már rendelkezési helyekre. fele-fele részben át is szolgáltatnak. Egy nem tánczos.

Szentandrási, 1888. febr. 8.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Nem hiába, hogy a múlt évben a gondviselés elég bőven osztotta reánk áldását, meg áldván bőterméssel a földmives munkáját, s adott meg lehetőséget életrvidítő nedvet is, de a téli időnyben szereltünk is magunknak élvezetdus estéket, többet mint más években. Mi szentandrásiak kik máskor, — mint egyszerű falusiak — megelégedtünk, ha néhány disznót, vagy lakadalmi összejövetelekbe vettünk részt, most több kedélyes estéket töltöttünk el. Előbb színelőadás, majd szavallattal összekötött felolvasás, később sikerült batyuból s több ily mulatságos összejövetelek által szereltünk magunknak élvezetet, szórakozást úgy annyira, hogy

*) Bál és táncmulatság. van a közt különbség? Szerk.

logkevésebe nincs okunk irigyelni a városi lakók téli mulatságos összejöveteleiket. No mert hiszen rendszeren úgy szokott az lenni, hogy a falu lakók így sóhajtanak fel: he boldogok azok a városiak, mennyi élvezetes estéket van alkalmuk eltölteni! Ellentén a városiak a falusi élet egyszerűségét szokták inkább megasztalni. Hogy melyiknek van igazsága azt én ezúttal nem akarom vita tárgyául felvenni, elég az hozzá, hogy nekünk falusiaknak is van olykor olykor kedélyes összejövetelünk házi mulatságunk. Így kedélyes összejövetelünk, házi mulatságunk volt e hó 4-én Nyíri Balint ref. tanító ur vendég szerető házában, hol 8 család igazán magyar zamatú élvezetes farsangi mulatság közt vizsoltta át az éjjel úgy annyira, hogy csak a reggeli szürkület vetett véget e minden tekintetben fenyegető sikerült mulatságnak. Megemlítendőnek tartom hogy az első négyest 10 pár táncolta. Előbb az ifjak, de később még az öregek is versenyt táncoltak, mindenik egész hévvel igyekezett megmutatni, hogy ifju korában ők is miképp tudtak eljárni a „kuferezes“ táncos s mi maradt meg meg náluk a régi jó időkbel. Szóval e családias kis mulatság oly élvezetet nyújtó kedélyes összejövetel volt miszerint elmondhatjuk, hogy a jó kedv egyáltalán nem hiányzott s felett bármilyen nyilvános bál mulatsággal.

A vendég szeretetéről ismert házigazda ez alkalommal is fényes jelet adta igazi őszinte magyar vendég szeretetének.

A mulatságban a női közönség részéről részt vettek: Tolnai Ferenczné, Zih Károlyné, Nyíri Balintné, Zih Kálmánné A leány koszoruból: Thurzó Emilia és nővére Thurzó Jolán Kisasszonyok továbbá Urbanek Mariska, Urbanek Anna, Urbanek Örszike, Pintér Emer, Nyíri Ida, Nyíri Zsuzsika, Nyíri Emma, Zih Emilia, Zih Irma, Tolnai Lidika, stb.

ZIH KÁROLY.

Ujdonságok.

— A hadmentességi díj köteles egyenét felhívatnak az előjáróság részéről, hogy a f. évre szóló bejelentéseiket február hó végéig az adóügyi jegyzői irodában annyival is inkább megtegyék, mert ellenkező esetben hadmentességi díjuk a hivatalból beszerzett adatok alapján fog megállapítani.

— Az 1888. évi házadókivetési lajstrom felülvizsgálat s érvényesítés után, a kir. adófelügyelő urtól leérkezvén, az f. hó 13-ikától 20 ikáig terjedő 8 napon át az adóügyi jegyzői irodában közszemlére van kitéve a hol azt az érdekeltek megtekinthetik. A kivetések ellen teendő írásbeli észrevételek a mondott határidőben ugyanoda adhatók be.

— Ujdonozás városunkban. Az első korosztály 1—200 számig márcz. 14. 201 az első korosztály végeig márcz. 15-én, a második egész korosztály 16-án, végre a harmadik korosztály első sorszámtól végig 17-én kerülnek vizsgálat alá. Figyelmeztetik minden érdekeltek, hogy a kijelölt napokon reggel 7 órakor tiszta öltözékben a városháza helyiségében jelenjenek meg. A sorozó bizottság polgári elnöke Terényi mezei főjegyző, a polgári bizottság főnöke Dr. Szlovák Pál mezei tisztel. főorvos lesz.

csarta ki a fájdalom szeméimből; szülőimet kelle elhagynom, s a holdog családi kört a növelde zárt falával cserélnem fel.

Soha eddig nem éreztem még oly kint, minő ekkor keblemet eltölté; azt hívém, hogy ezt elviselnem lehetetlen lesz! . . . Oh még ekkor csak nevérol ismerem a szenvedést s azt hívém, hogy ennél sajnóbb fájdalmat a kebel megbirni gyenge . . . pedig a szív oly anyagból van, melyet a fájdalom megrepesztetni nem képes, nem, nem!

Bezáródott utánam a növelde ajtaja, szülőim eltávoztak, s én egyedül maradtam ismeretlen körben, ismeretlen érzelmekkel keblemben.

Napokig sirtam s tarsnóm és a nevelőnk jószándéku kérései, biztatásai hajótörést szenvedtek az én megvigasztalásomon.

Mademoiselle Florentine volt a nevelőnk között leginkább az, ki figyelmemet s egyszersmint ellenszenvemet is a legnagyobb mérvben felkelté.

Ha visszagondolok azon időre, hideg borzongás fut rajtam végig, mert Florentine k. a. alakja jelen meg lellem előtt! Florentine k. a. külsejéről kell néked egyet-mást elmondanom, hogy ellenszenvem előtéd igazolva legyen.

Termete inkább kicsiny mint középszerű; s inkább kövér mint sovány; husos arca himlőgödröktől elborítva, honnan pisze orra félve tekintgetett elő, mintha üldözők elől vonult volna az arca e helyére; szeméi aprók, tengerszínűek és oly mélyen fekvők valának, hogy ha ördögi csillogásával el nem árulja magát, egy pár üregnél egyebet alig látható volna.

Ily nő volt az, ki anyámat, az én imádott jó anyámat volt helyettesítendő! . . .

De miért untatnának növeldei életem apró részleteivel, ha vezük ezt, hiszen három évi bentlétem alatt, semmi nagyzettség nem történt,

II

Eljött végre a szabadulás boldogító percze; szülőim értem jöttek, s haza vivének a boldog családi körbe

Oh kedves Paulám azon érzelmét, mi akkor keblemet betölté, képtelen vagyok néked leírni, azt csak az tudhatja, — de azért ki nem sejezheti, ki átérzte e boldogságot! hiába hasonlítanám azt a fogoly mádárka szabaddá tételéhez, hiszen ez majd nem öntudatlan fogadja azt, míg én áttudam érezni helyzetem egész valóságát! . . .

Itt vagyok tehát végre karjaitok között szerető szülők, édes testvérek! itt hol először láttam a tavaszt, a nap sugarait, a mezők vadd virágait; itt hol első gyermekéveimet éltem át a kedves a feledhellen barátok körében. Áldott légy ezért istenem, hogy visszavezérelt ide három évi szomorú lét után!

Alig találtam helyemet; a kert szűk lón kedvemnek; szerettem volna örömben az egész világot karjaimba szoritani! Virágaimat csokolám, s könnyeim hullatam hamvas szirmaikra; míg az öreg komondor, a ház hű öre sem maradt ki, neki is jutott csokjaimból, s a hű eb nyöszörögve nyaldosá kezeimet, mintegy örömet fejezve ki a viszontlátás fölött.

Tizenöt éves, de kifejlett leány valék ekkor. Szülőim egy estén nagy örömet készítének elő. Névestém volt, s ők egy szép huszú ruhával leptek meg! Te tudod kedves Paulám, mit test, az midőn először kap a leány h o s s z ú ruhát, te ismered az örömet, mit ekkor érez a gyermek.

Nagy leány vagyok tehát, többé nem gyermek! Szabad lesz ezután nyilvános mulatságokban is megjelennem; nem fognak többé „kis Irén“ névem szolnítani s azok, kik eddig „te“ nek szólítának, most már „kisasszonyozni“ fognak, és a fiatalág? . . . e szóra mintha megdöbentem volna . . .

A farsang közelgett s én jószülőim engedelmevel két vizgalmában valék résztveendő.

Miért mondanám, hogy szívem nem repesett az örömtől, midőn tudtomra adatott az engedély, hiszen te úgy sem hinnéd azt

Eljött a várva várt est, melyre hetekkel előbb készülék; eljött az óra, melynek közeledével szívem sebesebben dobogott, s keblem szoralmi érzém, azon félelem lepett meg, mely talán minden lanykát elfog azon perczen, midőn az első fellépés küszöbén áll, — hogy hatha mint alig ismert gyermek leánya, senki figyelmét sem keltendem fel? . . .

Hidd el édes Paulám, midőn a terembe léptem, a világ egybe folyt előttem, alig ismertem meg valakit a sok ismerős közül, s midőn a fiatalság hozzám jött engagálni, oly zavart valék, miszerint azt sem tudám mit beszélek. A többek között egy magas ifju — a férfiasodás első pelyheivel ajkai körül — jött elélem és kért de oly epedően, oly bánatos arczczal, egy négyesre hogy azt tőle megtagadnom lehetetlen lett volna, s én majdnem öntudatlan a harmadikat jeletem ki neki. mit ő kezem ajkaihoz vonva köszönt meg s távozott.

Ezen ifju nagy benyomást tön gyermekédek kedélyemre, s meg kell vallanom, hogy egész estén ő volt figyelmem tárgya, s midőn távozott, magával vivé jókedélyemet is; szegény ifju, mennyire megbántám őt akaratlanul!

Képzeld szívem barátnéja mi történt.

A négyesek közül már kettőt eltáncoltunk, s azután egy rövid csárdás következett, melyet ismét négyes váltott fel. Midőn a zenészek jelt adtak, fölkelte az én ifjam azon sarokból hol a vizgalmnak csak szemlélője volt anélkül, hogy táncolt vagy társalgott volna, — s felém közeledett. Vele egyszerre ért hozzám egy másik — helybeli — ifju is, kibem megdőbne ismerém fel azon egyént, kinek beléptemkor

— Városi ipariskola megalapítása. Járási főszolgabíró Salacz Ferencz folyó hó febr. 5 én megalapította az ipartanonez iskola mindhárom osztályát s örvendetes kifejezést adott a szintén jelenlevő igazgató Mihálf József jelenlétében az illető tanítóknak azon meggyőződéséről, hogy a 220 főre menő, csak is betegség miatt egy pár kivétellel mivel jelenlevő tanoncok előmenetelükben és erkölcsi magukviselésében tanulatos haladást tanúsítanak. Egyidejűleg nem mulasztotta el a tanoncokat kioktatni az állam ezen intézkedésének reájok vonatkozólag nagy fontossága s hasznosságáról s buzgólag figyelmeztette őket jövőben is a tanítók iránti engedelmesség, szorgalmas iskolalátogatás s a jó erkölcsi magaviseletre.

— Beküldött. Ádám és Eberling, a főváros első rangú cége nagyban felkeltte a szarvasi közönség érdeklődését Szemán Emma k. a. menyasszonyi kelegyéjének kiállítását által. A kiállított tárgyak mindegyike a cég varró intézetében készült azzal a precizitással és finom izléssel, mely az Ádám és Eberling cég rég ismert jellemző vonása. A szemlélő akár az anyagok, akár a kivitt tekinté: azon meggyőződésre jutott, hogy itt a lehető legsolidabb kiállítást látja maga előtt, mely a nevezett cég által kiűnően kultivált hazai varró-iparnak örvendetes fejlettségére mutat. E mellett tekintetbe véve az anyagfelülmúlhatlan finomságát s a művészies kivitt: különösen szembe tűnt az árak jutányossága, mi részben hasonló solid-kiállítású áruk tekintetében — egy cég sem versenyezhet a kiállító Ádám és Eberling céggel. — úgy hogy szolgáltatást vélünk tenni városunk és megyénk közönségének, ha az Ádám és Eberling céget — saját közvetlen meggyőződésünk alapján — kelegyek, s általában fehérművek tekintetében beszerzési forrásul ajánljuk.

— Nyilvános köszönet és számadás. A szarvasi ifjuság által f. évi febr. 4-én a „Barány” vendéglő termében rendezett jótékony czélú táncmulatságra felülfizettek: Mélt. Gróf Bolza Antal és Géza 12 frt. Nygys. Tomcsányi Károly 5 frt. Szenes Elek 5 frt. Dr. Fuchs E. 2 frt. 50 kr. Áchim Á. 2 frt. Nyácsik S. 50 kr. Bock Róbert 1 frt. Benczur Gyula 1 frt. Medveczky József 1 frt. 50 kr. Mázor József 50 kr. Mezőfi Ágoston 3 frt. Grimm Lajos 1 frt. Veisz Emil 1 frt. Dr. Haviár Gyula 50 kr. N. N. 1 frt. Komlóvszky János urak 50 kr. összesen 38 frt. Mely összeg a szarvasi óvoda és polg. leány iskola javára fele-fele részben átszolgáltattott. A jótékony czél iránti nemcsak keblűségükért fogadják a köszönetét. Ezuttal köszönetet mond a rendezőség Somogyi Elek urnak is az estélyen való közreműködésére és a pénztári teendők elvállalásáért. Szarvas 1883 febr. 7. A rendezőség.

— Nagy bünyvsgálat. Érdekes és hosszas bünyvsgálat foglalkozott a szarvasi Jbíróság bírói bírósága Endrődön az elmúlt hetekben. A gyulai kir. Törvényszék ugyanis megbizta, az Endrődön 1883—86 évben elkövetett adósskasztások elnyomatásával. Mire a bíróság Endrőd községbe csaknem kiköltözött s 13 napi szorgos munka, és kiartás mellett a bonyadalmas ügyet befejezve már haza is tért.

— Meghívás. Kondoroson a „Nagy kondorosi vendéglőben” 1888. február 12-én uri táncvígalmot fog

harmadik négyest ígértem, még mielőtt erre az érdekes ifju felkért volna! Zavarom leírhatatlan volt, mert egyiket sem akartam megsérteni, az én ifjamat pedig legkevésbé, s még is úgy kelle lennie! . . .

— Bocsásson meg ön, — tagolám nagy nehezen, — én nagy zavarban voltam, midőn önnek e négyest ígértem, mert már akkor S. urral valék foglalkozva . . . bocsásson meg . . .

— Sajnálom nagysád, igen sajnálom, de nincs más hátra, mint félrevonulnom, átengedvén a szerencsét ezen urnak.

És ő ismét elfoglalá nézői szerepét s bár végig jelen volt, egy lépést sem tánczolt.

Csodalód-e kedves Paulam, hogy ezen ifju szavai és viselete nekem igen hízelt? Jól esett a tudat, hogy van itt egy lény, kit egyedül én érdelek; hogy e lény senkivel sem akart tánczolni csak velem a gyermek lánykával, ki annyira rettegett ez est kimenetelétől. Sajnálkozva tekinték olykor lopva felé s tekintetem az övével mindannyiszor találkozott; tehát figyelemmel kísér, — gondolám — a jövő vialomra hagyandok számára egy négyest; igen, igen, mégpedig nem a szerencsétlen harmadikat; ő bizonyonnyal itt leand, felfog kéni s megbocsájtandja szorakozottságból származott tévedésemét.

A második vialom ideje eljött; szemeim az érdekes ifjut keresék, firkésvé futottak át a terem minden részét, de őt nem láthatam! . . . Talán még eljön? — gondolám — hiszen még nincs oly nagyon késő . . . S a szünőráig mindig várva, mindig remélve, szememet százszer fordítam az ajtóra, de ő nem jött! Én szomorú levék s rosszul mulattam.

Ki volt ezen ifju, nem tudhatam meg, mert senki sem ismeré; akkor este jött s kora reggel távozott . . .

(Folyt köv.)

tartatni, melyre a meghívókat szétküldte a rendezőség. Beépti díj — 2. Kezdeté 8 órakor. Hölgyek kéretnék lehetőleg egyszerű toilletben való megjelenésre. Lám, lám, Kó-doros kezd magáért kitenni!

— Szegedi vásár. A legközelebbi Sz. Donátnapi szegedi vásár a kapitányi hivatal hirdetése szerint a következő rendben fog megtartatni: febr. 17 és 18 péntek és szombaton sertiés, febr. 19 és 20. vasárnap és hétfő barom. febr. 19—25 ig általános vásár.

— Szekatiai vendég. Túr határában a múlt héten egy magán koborgó farkasra bukkantak a tanýára menő túriak. Annyira el volt kényseredve, kiéhezve a „toportyan fereg”, hogy nem nehéz szerrel vas villákkal terítették le. Valahol a sarréjéből úzte el az éhség, hogy itt az alföld kellő közepén befejezze diestelen életét.

— Jutalomirány. Városunk országgyűlési képviselője ez idén is átújította főgymnasiumi igazgatónak a tízfrankos magyar aranyat jutalmul azon ifjunak, ki márczius 15-ére a legjelesebb prózai dolgozattal fog fellépni az önképzőkörben Sarkaló körülmény ifjainknál egyrészt, hogy a 48-iki alkotmányos vívmányokat tanulmányozzák, másrészt gondolataik helyes kifejezésében kinűveljék magukat.

— Francia rajztanár. Boittier francia rajztanár, több magyarországi főgymnasium igazgatójától szép bizonyítványokkal felszerelve, a mi főgymnasiumunknál is két-két órától álló kétszeri tanításra 1 frt tandíj mellett cursust hirdetett az általa feltalált ügyes árnyékolás betanítására. Nálunk 50-en jelentkeztek s azok tegnapi és ma nyertek az oktatást, őszintén bevalljuk meglepő eredménnyel.

— Óvó intézei kis batyubál. Kresmárik Juliska kisasszony óvó intézetünk buzgó és kedvelt vezetője kis tanonczainak hétfőn délután 2—5 óráig mulatságot rendez. Ennek végzetével 7 órakor ugyan ott szűkebb körben a választmányi tagok családjai batyubált rendeznek az ovodából már kikerült, de a nyilvános bábra még fel nem növekedett leánykák mulattatására.

— Közegészségügy. Városunk képviselő testülete által kiküldött egy bizottság több ülésben e napokban foglalkozunk közegészségügyünk reformjával. Arról van szó t. i. hogy városunk nagy népességéhez mérten, hogyan kelljen a közegészségügyet akképen berendezni, hogy az orvosok a megszorodott teendőiknek minél üdvösebben megfelelni képe ek legyenek. Szóba jött a javaslatban a hét éven alóli gyermekeknek városszerte ingyen orvoslata, ugyanazon gyermekeknek a szegényeknél ingyen orvossággal való ellátása, egy holt-kémi hivatal felállításá s az orvoslátogatási díjaknak akkép való megállapítása, hogy a városban magánorvosoknak letelepedése is lehetővé tétessék. Mindezen javaslatok a képviselő testület elébe fognak terjesztetni, mely azok elfogadása felett dönteni fog. Kellett e tekintetben már valamit tenni, mert utóbbi időben — a mióta egyik orvosunk elhalt s mások ideig hivatalos teendőik végzésében akadályozva voltak — a fungáló orvosok csak a legnagyobb erő megfeszítés mellett voltak képesek teendőiknek megfelelni!

Közgazdaság.

A méhek ingerlékenysége.

Ha a méhek munkálkodása bármely oknál fogva megakad, mindig¹⁾ ezért oly ingerlékenyek mondják pedig, ha a hajdina virágzik és gazdagon mézel,²⁾ vagy méh: rnatok járnak.³⁾

Belviszonyait tekintve: ingerlékenyebbek, ha családi állapotuk nem normális, vagy nyugalmuk valami által meg van háborítva; nevezetesen ha anyjukat elvesztették, vagy fiatal anyák nevelésével foglalkoznak;⁴⁾ ha nagyobb számú idegen méhek hatolnak a kaptárba különösen ha rajok verik magokat arra; ha rabolnak, vagy rablók által háborgattnak; ha igen népek, és ennek következtében hely szűkében szenvednek;⁵⁾ ha lépek szakadoznak le s a méz, különösen ha első rajok utórajokkal keverednek, vagy ha az utórajokban több anyja van és a méhek nem tudnak fölöttük megállapodására jutni; sőt izgatottnak akkor is, midőn a heréket üldözik és pusztítják.⁶⁾

Végre: ingerlékenyebbek a méhek a déli játék alkalmával; különösen pedig midőn az anya nászkiindulásait tartja.⁷⁾ Jégesők, záporok, tüzeset vagy árviz után rendszerint igen ingerültek a méhek; erőszakos műveletek és nagyobb felháborítás után pedig sokszor több napig is indulatosak.

¹⁾ Wernz: Bztg. 1858 évf. 14 sz.

²⁾ L. Ehrensfels; Bienenzucht, 1829. 52. 82 és 222. lap; H. Wulff: Bztg. 1862. évf. 11 sz. 130 131 lap; G. Dathe: Bztg. 1864 évf. 1. sz. 21 lap 19 jegyz. és 1868. évf. 31 lap; Hübler E. Bztg. 1877. évf. 21—22 sz. 287. lap és Berlepsch: Di Biene, III. Aufl. 18 és 184. lap.

³⁾ Christ; Anweisung zur . . . Bucht 1809. 260. lap.

⁴⁾ Dzierzon: Bienefreund, 1854 évf. 71. lap.

⁵⁾ Dzierzon: Bztg. 1854 évf. 71. lap.

⁶⁾ Busch: Di Honigbiene 24. lap.

⁷⁾ Dzierzon: mint ²⁾ alatt.

Néha egyes családok minden észrevehető ok nélkül huzamosabb ideig vagy állandóan is igen ingerlékenyek ez utóbbi állapotnak oka legáltalában a méhek természetében, illetőleg abban keresendő, hogy vérük ingerlékenyebb fajok vérvél vegyült; az ideiglenes ingerlékenység oka pedig rendszerint az, hogy a méhek valami háborgatva, vagy izgatottságban tartja; — nevezetesen történhetik ez egerek, madarak vagy rovarok, különösen hangyak által; és többször szokott ilyesmi felterülni vasutak, kovácsműhelyek, hámorok közelében és általában oly helyeken, hol a talajrázkodások gyakoriak, vagy ahol a méhek a szeleknek és napnak igen ki vannak téve.

Á mi az érzéki benyomásokat illeti, legcsekélyebb befolyással látszanak lenni a méhekre a hangok, úgy, hogy leszámítván a támadó és támadásra provocató méhek hangját, a mi igen izgatja őket, hallásuk utján alig ingerelhetők fel, én legalább soha sem tapasztaltam hogy a lárma, zaj, — ha csak nem járt egyszersmind talajrázkodással — felingerelték volna a méheket, mint némelyek monítják.¹⁾

Vajjon ingerelhetők-e izlésük utján a méhek, — arra nevezetesen megbízható adataink, bizonyos csak az, hogy némely eledel felék izgatólag hatnak reájuk; nevezetesen ilyeneknek mondja Hooibrenk az apocynéak családjához tartozó virágokról, különösen az Echites és Nerium Oleanderről gyűjtött mézet; ²⁾ de igen vakmerőkké és könnyen ingerelhetőkké teszik a méheket a szeszfélek is, ka eledeleikbe vegyítettnek.

Mindezeknél nagyobb befolyással vannak azonban reájuk a szagok, különösen a lovak és némely emberek izadsága vagy lehellete,³⁾ főképen hagyma hering, sajt és hasonló eledelfelek édele után.⁴⁾

Némelyek szerint a bor és szeszféleknek már szaga is ingerli a méheket,⁵⁾ ezt azonban valamint Berlepsch,⁶⁾ úgy én sem tapasztaltam; ellenben igen izgatólag hat reájuk az éget köröm, haj és állati szőrfelek, a megpörkölött méhek vagy más rovarok; az agyon nyomott méhek különösen pedig saját mérgüknek, illetőleg a hangyasavnak szaga, a mi ha megéreznek, haragjuk rendszerint azonnal kitör.⁷⁾

Még hamarabb felingereltnek a látás benyomásai által, különösen ha tárgy nemcsak idegeszerű, hanem mozog is, következésképp több mint egy oknál fogva ellenségnék tarthatják azt a méhek.

A ki a méhek előtt vagy utójukban sebesen jár-ke, gyorsabb tagmozdulatokat tesz, vagy éppen feléjük csapkod, meg fog győződni, hogy mindezek által igen hamar fel lehet őket ingerelni.

Hogy a méhek a színek iránt sem közömbösek, a jelek után ítélve bizonyosnak kell tartanunk; ⁸⁾ különösen visszatetszést tanúsítanak a sötétebb színek iránt, és olykor már csak egy fekete kalap is elegendő, hogy viselőjét a méhek üldözöbe vegyék,⁹⁾ de gyanuval viselteknek a csillogó tárgyak iránt is, legalább bizonyos, hogy leginkább csapkodnak az ember szeméi felé és hogy ezeket kell tőlük leginkább oltalmazni.

(Vége köv.)

Szerkesztői üzenetek.

J. L. Bék és Bécsek küldeményeit vettük s legközelebb átnezzük. Miután most lapunkban egy terjedelmesebb beszély közlését kezdtük meg tárcánkban, csak később közölhetjük.

M. P. D o m o n y. Az eszmével foglalkozunk, az eredményről legközelebb magánlevél meggy Gondolom, hogy van mód az ügyet nyélbe ütini.

G. P. K i s z o m b o r. Igért küldeményét a mai napig nem vettük kezünkbe. Mi a késés oka?

Felelős szerkesztő: Mihálf József.

¹⁾ Bztg. 1852 évf. 33 sz. 191. lap.

²⁾ L. Dzierzon: Bienendfreund, 1864 évf. 70. lap. Hogy a méhek az egyik embertől ige sokat elűrnek, míg a másikat ki nem állhatják és a mint csak a közelben mutatkozik, mindig megátadják — legalább a méhészek előtt — rég ismeretes; ennek helyes okát pedig alig kereshetnénk másban, mint hogy az ily emberek kigőzölőse a méhekre nézve kellemetlen, Sajátságos, hogy ily esetek gyabariabbak a nőnemnél — a mi különféle magyarázatokra szolgáltat okot — és régenten bizonyos időszakokban nem is bocsájtották a nőket közel a méhekhez.

³⁾ Lasd már Columellánál L. IX. C. 14.

⁴⁾ G. Kleine! Die Biene u. ihre Zucht II. Aufl. 89. lap.

⁵⁾ Die Biene: III. Aufl. 180. lap.

⁶⁾ L. F. Huber: Neue Beob. a. d. B. II. Ausg. Bd. 2, 206. lap. Míg a méheknek a hangyasav iránti ellenszenvét nem ismertem, többször megártam velük; nevezetesen egy este hangyákat forráztam ki a méhes előtt, alig terjedt azonban el a hangyasav szaga a levegőben, és a már elcsöndesült méhek tömegesen kezdtek kitolulni a kaptarokból és oly indulatosan csapkodtak felém, hogy tanácsosnak láttam félrehúzódni. Egy másik esetben a méhesen tömegesen, mászkáló hangyákat kezdtem agyonnyomdosni és a méhek ismét annyira fejingerültek, hogy kénytelen voltam a dolgot abban hagyni.

⁷⁾ Ez is rég tudvalevő dolog, nevezetesen tudta ezt már az Erdélyi méhecske szerzője, 30. lap, agysztintén Kurella; Die prakt. Bienenzucht, 1773. 131. lap és Erlmann: Hüllreich's Anweisung zur Bucht, 1804. 83. lap és ezt megerősítik az újabb megfigyelések, nevezetesen Sir John Lubbock és másoknak e részben tett kísérletei.

⁸⁾ L. Erdélyi méhecske 30. lap és Berlepsch? Di Biene, III. Aufl. 170. lap.

⁹⁾ Így igen: Anleitung zur rationellen Bienenzucht Berlin 1875. 2. lap.

